

in vrstah, da si tako dobimo ugled in odlično mesto v našem narodu, kakor tudi vpliv in upoštevanje.

S tem pa še nisem končal o glasbenem polju učiteljskega in hočem še pregledati polje, ki se nam nudi v naših vrstah samih. Vsak pevovodja je tudi pevec in poleg tega imamo tudi mnogo učiteljev, ki niso pevovodje, a imajo dober glas ali pa so veščini na drugem glasbenem polju.

Te moči, ta material ni puščati giniti brez koristi. Izvežbani so povečini tako, da jim ni potreba dati drugega v roke nego note, in nastudiral bo sam. Ob priliki zborovanj bi pa stopili ti pevovodje vkup, bi pritegnili dobre pevce in glasbenike učitelje, in bi dali — koncert. Tako v posameznih krajih!

In ti pevci in pevke, izvežbani že po vajah okrajnih društev, bi stopili ob priliki „Zavezinega“ zborovanja vkup, ona izkušnja, in mi bi imeli umetniški užitek od koncerta, ki bi se napravil. Ugled in lahko bi bil tudi gmoten uspeh. Imamo dobre glasbenike na klavirjih, goslih in drugo... Imamo soliste in solistinke...

Tudi v tem oziru bi imel govoriti glavni glasbeni odsek „Zaveze“, da na letnem zborovanju sestavi program in dá ta program študirat učiteljskim zborom posameznih okr. učiteljskih društev, ki prirede koncert z istim vzporedom v svojem okraju, ga pa priredi potem zopet „Zaveza“ kot močan pevski zbor vseh zborov okr. nčit. društev. Gotovo bodo koncerti potem pri zborovanju „Zaveze“ še uspešnejši in nam zbor moravskih učiteljev ne bo več — samo ideal.

Ta centralni odbor bi imel pa skrbeti tudi za note i. dr.

Vsemu sistemu je pa potreba vezi, potreba organa za občevarje. V to naj nam bi služil „Učiteljski Tovariš“, v katerem naj se v ta namen osnuje Glasbeni vestnik. Prinašal bi navodila pevovodjam in različne članke, za katere bi skrbeli pevovodje različnih pevskih društev in drugi strokovnjaki.

Tako bi se povzdignila glasba pri nas, zakaj „Zveza slov. pevskih društev“ je mrtvo rojeno dete in spi spanje pravičnega. Mi pa smo nosilci izobrazbe in skoraj naša dolžnost je, da se oprimemo tega dela in ga dovršimo. Vem, da ne pojde tako gladko, kakor sem vam očrtal, a če dosežemo četrtino tega, kar mislimo, bo rodilo sadove. Vem tudi, da se bo uspeh pokazal morda šele čez 10 ali 15 let. Nič ne de, samo da se pokaže! Vam pa, dragi kolegi z dežele in vam, tovariši učiteljski, kličem, nesite idejo med druge kolege in širite jo, da bodo tla pripravljena, ko bo potreba stopiti skupaj in delati.

Na našem praporu naj bo zapisano: „Za narod!“ V tem znamenju bomo stopali preko polen do začrtanih smotrov!

Kranjske vesti.

—r— Na slovenski trgovski šoli v Ljubljani je razpisana služba rednega učitelja za slovenščino in nemščino.

—r— Gluhonemi otroci na Kranjskem. Na Kranjskem je sedaj 60 gluhonemih otrok, in sicer 37 dečkov in 23 deklic. Med temi je za sprejem v kak zavod sposobnih 29 dečkov in 16 deklic in od teh je 9 dečkov in 5 deklic v gluhonemnici, medtem ko 8 dečkov in 7 deklic nima sposobnosti za sprejem v kak zavod.

—r— Učitelj na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani, Henrik Podkrajšek in Oton Grebenc, sta dobila naslov profesorjev.

—r— Na Rudniku pri Ljubljani je do 28. t. m. razpisano nadučiteljsko mesto. Noben zaveden tovariš ne bo kompetiral za to službo!

—r— Učiteljska konferenca za šolski okraj Kranj bo dne 9. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Trzinu. Bazen običajnih točk so na dnevnem redu ta-le poročila, oziroma predavanja: 1. Šolske postavbe (poročila tov. France Luznar, nadučitelj na Primorskem pri Kranju); 2. Vzorni urnik a) za mnogorazrednice (poročila tov. Leopold Ferjan, učitelj v Olševku; b) za dvorazrednice (poročila tov. Ivan Jezeršek, nadučitelj v Križih pri Trzinu); c) za trirazrednice (poročila tov. Lovro Perko, nadučitelj v Poljanah nad Škofjo Loko); d) za štirirazrednice (poročila tov. Janez Pezdich, ravnatelj v Kranju); e) za petrazrednice (poročila tov. Miroslav Kramer, nadučitelj v Škofji Loki). — 3. Risanje po naravi (poročila tov. Alojzij Novak, učitelj na deški šoli v Kranju).

—r— Novo šulferajnsko šolo hočejo ustanoviti v „nemških“ Lazah na slovenskem Dolenjskem. Požrešnost nemška je občudovanja vredna.

—r— Dijaška stanovanja za prihodnje šolsko leto: „Domovina“, ki vzdržuje v tekočem šolskem letu dijaško kuhinjo, razširi za drugo leto v smislu svojih pravil delokrog. Osnovati hoče v svojem področju nekako posredovalnico za dijaška stanovanja, s čimer naj bi bilo za prvi hip nekoliko pomagano velikan-skim nedostatkom, ki vladajo v tem oziru med ljubljanskimi srednješolci. Odbor „Domovine“ prosi zaradi tega, da vsakdo, kdor bi rad vzel

kakega dijaka za prihodnje šolsko leto na stanovanje, pismo sporoči odboru „Domovine“ v Ljubljani do konca meseca maja svoj naslov in pogoje! Oziralo se bo le na zdrava čista in dobra stanovanja.

—r— Šulferajn pred Ljubljano. Na Mostah pri Ljubljani so obetali sezidati krvavo potrebno osemrazredno ljudsko šolo, ker je šulferajni hotel postaviti svojo nemško šolo, karbo gotovo storil v doglednem času. Občina je mislila zgraditi z velikodušnimi podporami šolo, a sedaj o velikodušju znanih mož ni nič več slišati. Gotovo je, da bo zaradi slovenske zanikarnosti in Giullinijeve briznosti, ki ima tam kemično tvornico, prej stala šulferajnska, šola, ki bo napravila pred Ljubljano nemško kolonijo. Tako delamo povsod: imamo mnogo besed, a kje so dejanja?

—r— Letošnja okrajna učiteljska konferenca za radovljiški okraj se vrši dne 6. julija ob pol 10. uri dopoldne na Koroski Beli. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu še to-le: Spisje na višji stopnji ljudske šole (obče). Poročila Iv. Šega v Radovljici. — Uzorni urniki. Poročevalci: za enorazrednice Iv. Šemrl v Lescab, za dvorazrednice Jos. Pleničar v Kropi in Val. Zavrl v Begunjah, za trirazrednice Iv. Rihteršič v Srednji vasi, za štirirazrednice Fr. Rus na Bledu in za petrazrednice Iv. Ažman v Bresnici.

—r— Iz seje c. kr. okraj. šol. sveta v Radovljici, dne 11. aprila 1910. Predsednik sporoči, kar se je rešilo kurentnim potom. Krajni šol. svet na Bledu prosi, da se razširi tamošnja štirirazrednica v petrazrednico. C. kr. okraj. šol. svet se izreče soglasno, da se ustanovi le vzporednica k tretjemu razredu. Dalje se c. kr. okraj. šol. svet izreče, da naj se ustanovi šola v Srednji vasi nad Begunjami. Pritožba obč. zastopa v Kropi, da ne plača šol. peči, ker so predrage, se zavrne. — Preporna točka — šola na Jesenicah — se reši v smislu prejšnjih sklepov. C. kr. okraj. šol. svet se izreče soglasno, da se ustanovi, oziroma sezida na parceli št. 262—263 skupno šolsko poslopje v velikosti, da se lahko nastanita dve šestrazrednici — deška in dekliška. Ker deželni zakon kranjski ne pozna osemrazrednic. V tem smislu je poročal tako deželni odbor in c. kr. dežel. šol. svet. — Do 28. februarja razpisana učiteljska služba se razpisuje vnovič, ker sta bili le dve ženski učni osebi prosilki, a služba se mora oddati le moškemu prosilecu. Starostne doklade se pripoznajo: Damjanovič Karolini in Preve Amaliji na Koroski Beli; Sedlaku Josipu na Jesenicah, Vurner Olgi na Bledu, Šemrlu Ivanu v Lescab, Vrežu Janku v Ribnem. — Odobri se več inšpekcijskih poročil. — Krajnim šolskim ogledom za Kamno gorico se imenuje župnik Jos. Ažman. Slednjič se ugodno reši neko prošnjo za denarno podporo.

Štajerske vesti.

—r— 40letnica učiteljskega društva za celjski okraj se je proslavila 5. t. m. v St. Jurju ob j. ž. kar najlepše. Pri slavnostnem zborovanju je bilo 110 udeležencev. Slavnostni govor je imel predsednik celjskega učit. društva, tov. Brinar. Pri banketu v Nendlovi sobani je bilo nad 80 oseb. Ta dan ostane vsem v neizbrisnem spominu. Daljše poročilo nam je obljubljeno.

—r— Iz Nove cerkve pri Celju poročajo: Dne 10. t. m. sta se poročila učitelj tov. Rudolf Zupanec in Ana Poglajenova, učiteljica istotam. Bilo srečno!

—r— Občina Pobrežje pri Mariboru je imenovala dosedanjega tamšnjega nemškotarskega nadučitelja Wernitznigga za častnega občana.

—r— Podružnica nemškega „Schulvereina“ Ribnica-Brezno ob Dravi je štela minulo leto 101 člana. In to v kmetiškem, popolnoma slovenskem kraju!

—r— V Slov. Bistrici je štela moška podružnica v minulemu letu 102, ženska pa 112 članov.

—r— Poročili se je na Vranskem učitelj tov. Ivan Jakše z gđe. Bebico Kolškovo, učiteljico istotam. Mnogo sreče!

—r— V Klanjcu pri Bizeljskem bodo 15. avgusta t. l. svečano odkrili spomenik Ant. Mihanoviču, očetu „Liepe naše domovine“. Spomenik je izdelal Robert Frangeš. Slavnosti se udeležijo hrvaška in slovenska pevka društva.

—r— Škrlatica. V žreški in čadramski okolici je začela razsajati škrlatica, ki je zahtevala že nekaj žrtev ne samo med šolsko, ampak tudi med odraslo mladino. Da se razširjanje te kužne bolezni ustavi, sta šoli v Čadramu in v Žrečah na nedoločen čas zaprti.

—r— Južnoštajersko nemško učiteljsko društvo je imenovalo ormoškega odvetnika in predsednika nemškega narodnega sveta za Spodnji Štajer, dr. Delpina, za častnega člana.

—r— Moška in ženska podružnica „Südmarke“ v Mariboru sta imeli svoj občni zbor. Ženska šteje 341 članov (+ 4); dohodkov je imela 753 kron. — Moška šteje

*) Posledica dobrih plač.

O. p. uredništva.

660 članov in je imela vsega skupaj 4699 K dohodkov.

—r— Iz deželnega šolskega sveta. Imenovan je za nadučitelja v Tepanjah pri Konjicah def. učitelj v Čadramu Franc Kerh-lanko. — Imenovana sta definitivno za Negovo Jože Korošec in Marica Rosova istotam; Frid. Kožuh in učiteljica v Čadramu Alojzija Gorkajova.

—r— K učiteljskim izpitom v Mariboru dne 1. maja t. l. se je prijavilo 28 kandidatov, med katerimi sta le — dva Slovence. Tudi značilno!

—r— Šolo se zaprli pri Sv. Lovrencu na Drav. polju zaradi škrlatice in davice. Umrlo je že deset otrok.

—r— Hudo obolel je znani slov. pisatelj in posestnik v Vojniku pri Celju, tov. Ant. Brezovnik. — Želimo, da se vrlemu rodoljubu stanje kmalu izboljša!

—r— Občni zbor „Südmarke“ se vrši l. 1911. v Celju. Celjski občinski odbor je sklenil društvo oficialno povabiti v Celje.

—r— Središka šestrazrednica priredi na binkoštni ponedeljek v svojih prostorih šolsko veselico s tem-le vzporedom: 1. Prolog, zložil Janko Leban, govori učenka 1. razreda. — Kosova gostija. Narodna. Zbor s spremljevanjem harmonija; priredil A. Kosi: pojmo učenci 1. razreda. — 3. Veseli hribček. Venček triglasnih napevov na znano narodno pesem. S spremljevanjem harmonija, priredil A. Kosi, pojmo učenci 5. in 6. razreda. — 4. Pobjoljšal se je! Igrokaz v dveh dejanjih. Spisal I. Najžer, predstavljajo učenci 3., 5. in 6. razreda. — 5. V risul Vesela igra v enem dejanju. Spisal I. Najžer, predstavljajo učenci 3., 5. in 6. razreda. — Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: sedeži 80 h, stojšča 30 h. Čisti dohodek se uporabi za nakup novega šolskega harmonija!

—r— Utravizem ljudskih šol na slovenskem Štajerskem. Iz Slov. Goric pišejo: Mariborska Brandaisa uvodnik v graškem „Tagblattu“ premotruje, ste se v cenjenem svojem listu tudi dotaknili utravizma na naših ljudskih šolah, meneč, da je na Spod. Štajerskem vse preveč utravističnih učilnic. Temu povsem pritrjujem. Človek bi v 20. stoletju niti ne mislil, da je to po danes veljavnih pedagoških načelih še sploh nemogoče... A za Slovence velja tudi v prosvetljeni sedanjosti še to, kar bi bilo drugod absolutno mogoče. — Mi nismo proti učenju 2. deželnega jezika, t. j. nemščine, seve se mora tisto vršiti le na podlagi materinščine. Absolutno in odločno pa smo proti utravističnemu pouku v višjih razredih, oziroma skupinah naših ljudskih šol, ker sploh perhoreseiramo nemško poučevanje v šolah namenjenih slovenski deci. Ljudska šola ni jezikovna šola, to je vendar pedagoško že davno dognano! Ravno naša mladina naj trpi na rednem napredku! In to se istinito dogaja povsod, kjer se v višjih oddelkih razni predmeti — če ne vsi — poučujejo v nemščini, na stopnji torej, kjer bi se moral intelekt naše mladeži vsestransko razvijati. A kako se naj razvija, če se pa mladini podaja materija v — tujem idiomu?! Zakaj pa po šolah Srednjega in Gorenjega Štajerja nimajo utravističnega pouka? Mar slovenščina na Štajerskem ni deželni jezik? Nemški Štajerem — kot deželanom — bi razmeroma bila slovenščina bolj potrebna, nego nam nemščina. Ja, Bauer, das ist was anderes! Pri nas Slovincih se pač, kjer le možno, dela na to, da se mladina naša potisne na nižji nivo obče izobrazbe. Zato gre: Hic Rhodus, hic salta! — Naša deviza naj bode: Prvo z utravističnim poukom iz naših ljudskih šol! Upravno sodišče se je tozadevno nedavno izreklo določno dovolj. Vsi naši narodni sloji naj se zedinijo v boju proti abnormalnemu poučevanju v naših ljudskih šolah; to je postulat našega narodnega življenja! Ne pustimo zastrupljati narodnosti pri naši mladini! V šolo sodi narodna, nacionalna vzgoja; a ravno to utravizem ubija in mori. Zato pa: ven z njim iz naših ljudskih šol!

—r— Okrajni šolski svet celjski je imel dne 30. aprila t. l. svojo redno sejo, v kateri je vzel na znanje mnogo tekočih zadev; razpravljaj in sklepaj o nekaterih protestih šolskega vodstva zoper sklepe krajnega šolskega sveta v Petrovčah, o nekaterih ovadbah, o stavbni zadevi šole pri Sv. Lovrencu; priporočal neko prošnjo za kvinkvenjio; stavil predlog za imenovanje učitelja na deški okoliški šoli v Celju itd.

Goriške vesti.

—r— Goriško kmetijsko društvo razpisuje en stipendij v znesku 250 K za mladenci, ki bi se žele izučiti na Štajerskem ali Tirolskem v obiranju, sortiranju, hranjenju, razpošiljanju in različni uporabi sadja. — Kdor hoče dobiti ta stipendij, naj pošlje prošnjo na omenjeno društvo do 25. maja. Prošnji treba priložiti sledeče priloge: izpričevalo, da je prosilec dovršil vsaj ljudsko šolo z dobrim uspehom; dokaz, da je, če ne popolnoma, pa vsaj v toliko nemščine vešč, da razumeva pouk v tem jeziku in da je sin kmetijskih staršev ter vešč sadjarstvu. Prosilec se je tudi obvezati, da je vsakrat, kadar potreba nanese, proti primerni odškodnini društvu na razpolago. Prednost imajo oni prosilci, ki so dovršili kmetijsko šolo z dobrim vspehom.

—g— Občni zbor „Zveze narodnih društev“ se vrši letos 16. junija na črttrtek ob 10. uri predp. v dvorani „Pri zlatnem jellenu“ v Gorici.

Koroške vesti.

—o— Skrajna nemškotarska nesramnost. Po dolgem času poročajo tudi „Freie Stimmen“ iz Celovca, da je koroško učiteljsvo naklonilo C. M. družbi 1000 kron. List si ne more kaj, da ne bi zlobno pripomnil: „Kako le kaj izgleda v razredih tega Apihovega učiteljskega nemški pouk?“ Šole vse nemške, pouk nemški, pritisk nemški, in „Fr. St.“ se še hinavsko bojiijo za nemščino!

Splošni vestnik.

„Učiteljska Zora“, glasilo „Učiteljskega društva nar. osn. šole okružja mostarskega“, ki izhaja v Mostaru prinaša v prvi številki tekočega leta tudi članek o „Učiteljskem Tovarišu“. Pisee, tovariš Josip Milaković, seznanja hrvaško in srbsko učiteljsvo Bosne z nami Slovinci, popisuje pomen in borbe našega stanovskega glasila, našo gospodarsko organizacijo, se peča z uredniki našega glasila in posebno z jubilejsko izdajo „Učit. Tovariša“. Končuje z besedami: „A dičnome jubilearu želimo od srca, da stoječi na braniku staleških i narodnih prava, izvojuje slovenskom učiteljsvu i školi u drugom pedesetgodištu još mnogo i mnogo pobjeda, ne bi li i narodu i učiteljsvu svanuli još ljepši vedriji dani. U to ime: Naprej i Na zdar!“ — Tovarišu Milakoviću se najiskreneje zahvaljujemo za simpatije in pospeševanje naše vzajemnosti. — O jubileju našega lista so pisali malone vsi češki, hrvaški, srbski, poljski in bolgarski učiteljski listi. Belgradski „Učitelj“ je priobčil ves Dimnikov članek o naši gospodarski organizaciji, ki jo stavlja za zgled srbskemu učiteljsvu. Izmed naših domačih listov sta priobčila članke „Naša bodočnost“ in „Gorenjce“, kjer sta pisala o pomenu našega lista in našega stanu. Tudi „Slov. Narod“ je zapisal nekoliko vrst. Drugi listi so — molčali in tako najlepše izpričali, kako vedo ceniti petdesetletno kulturno delo in borbe našega lista za razvoj, napredek in osvobodjenje našega šolstva in učiteljskega stanu. Seveda: vseh teh listov še ni bilo nikjer, ko je „Učit. Tov.“ že delal v najzlastnejših razmerah za prosveto Slovencev, in kdo ve, če bodo še tedaj, ko bomo mi — zmerom zvesti svojim načelom — še vedno dvigali prapor napredka, svobode in bratstva!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Justina Silič in Anica Perin iz Drežnice pri Kobariidu; Josip Kotnik ob Sv. Jošta pri Celju; Ivan Dremelj s Police pri Višnjigori; Valentin Zavrl in Ernestina Omanova iz Begunj pri Lescab. Bog plati!

Tovariši in tovarišice naročajte za šolarske knjižnice mladinske spise, ki jih izdaje društvo za zgradbo učit. konvikta. Izdali bi radi zopet tri nove zvezke, a je še prvih zvezkov polovica v zalogi. Zavedajmo se in storimo vsak svojo stanovsko dolžnost!

Počitniški kurz za učitelje. Z odobrenjem naučnega ministrstva se vrši od 15. julija do 10. avgusta t. l. na c. kr. trgovski akademiji v Gradcu 7. počitniški kurz za izobrazbo strokovnih učiteljev na trgovskih nadaljevalnih kurzi. Pouk in vaje se vrše vsak dan od 8.—12. ure dopoldne. Plačati ni nič taks. Pismene priglasbe, ki jih morajo vidirati šolska vodstva, je vlagati na ravnateljstvo c. kr. trgovske akademije v Gradcu do 20. junija t. l. Od ministrstva za ta kurz novo izdani regulativ z učenim načrtom se dobi od ravnateljstva zavoda brezplačno.

Česka požrtvovalnost. Kakor znano, so Čehi meseca septembra 1909 začeli nabirati za svoj milijonski dar Šolski Matiei kot nekaj odgovor na Roseggerjev fond — koncem februarja 1910, torej tekem 6 mesecev, se je nabralo in že tudi vplačalo en milijon kron. Zbirka se nadaljuje, na drugi milijon je vplačanih že čez 60.000 kron. Važno nalogo vrši v češkem obrambnem delu češko žensstvo. Za zgled naj navedemo le žensko sekcijo Matice Šolske v Pragi, ki je v letu 1909 sama nabrala 73.000 K.

Zahvala: Gospod Ignacij Gruntar, c. kr. notar v Ribnici, je daroval 10 K — „Posojilnica za Loški potok, Drago, Travo in sosedstvo pa znesek 30 K za tukajšnje šolarske in učiteljske knjižnice. Velikodušna darovateljema se podpisani najtopleje zahvaljuje.

Voditeljstvo petrazredne ljudske šole v Loškem potoku, 7. maja 1910.

Ferdo Wigle nadučitelj.

Halleyjev komet. Najnovejša vest o Halleyjevem kometu pravi, da zemlja ne pojde skozi kometov rep. Na znameniti zvezdognednici v Greenwichu na Angleškem so astronomi na podlagi opazovanj Halleyjevega kometa izračunili, da gre komet po takih potih, da zemlja ne pojde skozi njegov rep. Astronomi dunajske zvezdognednice pravijo, da utegne biti ta račun pravilen. Preračunavanja, na podlagi katerih so astronomi trdili, da pojde zemlja dne 18. maja skozi kometov rep, so temeljila